

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 31. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen. Ára évi negyedszáz 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: 5. hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyitási” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Lapunk mostani megnagyobbított alakjában s ugyanazon szellemi erők közreműködésével folytatandja pályáját, s ezen minden oldalról nyilatkozó szellemi részvét kecséget minket azon reménnyel, hogy napi irodalmunknak ezen közege továbbra is a Királyhágón inneni magyar elem közgondolkodását s politikai érületének színét viselendő.

Részünkről azon leszünk, hogy ne csak irányban, de tartalomban is megfeleljön lapunk azon feladatnak, melynek nemzetmivelségi fontosságát tagadni nem lehet.

Erdély napi irodalma elejétől fogva mintegy családi tűzhelye volt a nemzet szellemi életének; az erdélyi lapokat régebb idők óta magok az olvasók szokták írni; és éppen ezért voltak azok hiteles kifejezései a hazai értelmiség közvéleményének; s habár most a közvélemény csak szűk korlátok közé is van szorítva, mindamellett nyilvános a politikai színezet, melyet lapunk — a mint hisszük — következetesen képvisel.

Talán közelednek az idők, a szabadabb s korszerűbb politikai discussiókra. A magyar országgyűlés küszöbön, melynek sorsunkra való befolyását csak az tagadhatja, a ki Erdélyt képzeletben a magyar korona történelmi kapcsaiból. Mi nem tartozunk a jog és történelem ez apostatáihoz, s így reméljük, hogy lesz módunk és jogunk politikai álláspontunk védelmére.

Addig is a nemzet anyagi és szellemi élete halad előre, s így a napi irodalomnak mindig van mit képviselnie.

Lapunk előfizetési ára továbbra is:

Egészévre . . . 12 forint.
Félévre . . . 6 „
Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János középütczei könyvkereskedésbe küldendők.

A székely kivándorlásról.

I.

(D) Lapunkban évek óta feljult ezen kérdés, a székely nép kivándorlásának folytonos terjedését, annak államgazdasági és morális következményeit többször fejtegették már ugy hazai, mint Moldva-Olahországban lakó elvbarátaink.

A veszély, mely lapunkban, így már évek előtt jelezve volt, mind jelentékenyebbé nőtte ki magát annyira, hogy a kivándorlás nagy mérvre, melynélfogva a székelyföld összes népességének 3 százalékát veszítette el, ma már legalább az adócsökkenés szempontjából magának a kormánynak is figyelmét magára vonta.

Egyik lapársunk a napokban azt indítványozá, hogy a kormány küldene egy bizottságot ki a székelyföldre, a mely e kérdést tanulmányozván, tervet adna be, hogyan lehetne ezen az államra nézve is mind károsabbá váló kivándorlást csökkenteni.

Ezen indítvány nem volna helytelen, ha Austria szerencsésebb pénzügyi viszonyok közt állana s így meggyőződne azt, hogy ily előtanulmányokra is pénztfordítson; de éppen a birodalom kedvezőtlen pénzügyi viszonyaiban, s az ebből kifejtett direct s főként indirect adók alkalmazásában találna fel végre is az ily előtanulmányozási, bizottság a székely kivándorlás forrását.

Valóban azon sebeket, melyeket egy bizottság éveken át tanulmányozva leplezhetne le, előtűnik leplezetlen állanak s okaik részint éghajlati, részint társadalmi; a legnagyobb mérvben pedig politikaiak.

Miután e kérdésben annyiszor hangzott el lapjaink hasábjain honfitársaink kiáltó szava a pusztában, az elcsüggedésnek némi egykedvűsége lep meg e kérdés tárgyalásánál, s midőn ugy is nemzeti elemünk cselekvési köre az idők rendkívüli viszonyai közt egészen társadalmi térre szorult, melyen az ily kérdések kevésbé megoldhatók, a „laissez faire” kényelmes, de szomorú reme-

duma mögé önként kívánnánk vonulni, hogy magunkat a pusztai declamatióktól megmentjük. De a seb, mely a hazát, sőt a birodalmat érinti, legközelebb áll szívünkhez, s ösztönözve érezzük magunkat e kérdés azon tanulmányozására, melyet a kormány kiküldöttétől bizonyára mostanság nem várhatunk, s a mely tulajdonképp nem is adminisztratív, hanem elméleti és törvényhozási kérdés.

Moldvaország, mely a székelyföld tözsomszédjában a keleti Kárpátok tulsó felén fekszik; a székelyföld arezképével összhangzó változatos völgyei, hegyei, erdős vidékei s hasonló légköre igen lakályosnak tűntetik föl a székely izlés előtt ez oláh fejedelemség vidékeit, míg nem azok a Dunatorkolatának lapályára alászállanak. A székely határszorosokon túl mindjárt magyar népség lakik, részint maradványa az ősi időkbeli pacitanakita hun lakóknak, midőn ama terület még Atelköznek nevezetett, s midőn még mostani főnemzetének, a traciái hegységekből szétterjedt vlakk pásztor népek neve sem volt ismeretes ama vidékeken; részint a régebbi idők óta kisebb mérvben kiszállingózó székelyek évszázados csoportosulása, kik ott virágzó falvakat alakítottak, s daczára annak, hogy még papjaik is olaszok, s a magyar nyelvben járatlanok, nemzeti nyelvöket teljes szízeredetiségben megtarták, ha csak azon csekélységet keresosulásnak nem nevezzük, hogy az s betűt rendszerint sz-nek ejtik ki.

Ha kiindul a székely földje fővárosából M.-Vásárhelyről a mezőség felé, alig halad pár órányira, s már látja a tar hegyeket, s érzi azon futasztó büzhődt légkört, melyet a productio nélkül hagyott hegyek elvesztett faterményeért cserében az állatoktól kölcsönzött tüzelő anyag bocsát szét nehéz füstjében, az idegen oláh nyelv, melyet a székely nem ért, az ellenszenves népelem, a barátságatlan kopár vidék, a ronda és kereset nélküli telkek, lomha nép, mind lehangelőlag hatnak reája, míg amott tul a szorosokon magyar falvakat lát, sok részben a székelyekéhez hasonló csöndélet bájolja, sőt a földjétől mért földekre el Bakó vagy még Román városáig is nagy tért bebarangolhat, s mindenütt megérti őt többen kevesebben, midőn anyanyelvén beszél.

Im ez a székely kivándorlás legelső esábjá; ha nem a hegyek, hanem a folyók képeznek az országok természetes határait, Moldvaoláhországból, nemzeti és égalji jogánál fogva a székely földhez tartoznék a Kárpátok alja a Sereth folyóig, mint a hol az abszolút többséget a magyar nemzeti elem képezi. És midőn az austriai birodalom eddig terjedne ki, már maga az égalji és nemzeti-ségi szempont megállítaná itt a székely nép tömegesebb kivándorlását. Nagyon természetes, hogy midőn ezt mi felhozzuk, éppen nem arra törekszünk, hogy a székely kivándorlás megakadályozásáért háborút kezdessünk Austraival a Moldva-Olahfejedelemséget garantáló európai hatalmasságok ellen, sőt bizonynyal, ha kevesebbet hadakoznánk, s ha határainkat a belső szabadság és jólét virágzása által biztosíthatnók, miáltal a birodalom ropant hadi budgetje alább szállhatna, a direct és indirect adók csökkentése nagyobb gátat vetne a kivándorlásnak, s a lélekszám és munkaerő nagyobb contingense maradna meg a hazának és birodalomnak, mint a mennyi lélekszámot s értéket hozna ide azon hegy-láb meghódítása s annexioja le a Serethig.

Itt csak a viszonyok tanulmányozása vezetett minket a fenebbi észrevételekre, s azt akartuk constátirozni, hogy ha a népség kivándorlásának szüksége annak belső balsorsa által előáll, a kivándorlás irányát rendszerint oly vidékek felé veszi, a hol atyafias elemeket, s megszokott földjével s légével összhangzó éghajlati viszonyokat talál. És a hódító államok tekintettel szoktak lenni a népterjeszkedés ezen természetes jelenségei iránt, és így az időszi kárból magoknak későbbi hasznat huznak, a mint ezt napjainkban a savoyardok földjének Franciaország-hoz csatlakozása bizonyítja.

Azt hisszük e szerint nem csalódnunk, midőn annak okát, hogy a székely kivándorlás irányát elejétől fogva kelet felé vette, mindenek előtt Atelköz régi magyar elemi lakóinak a székely földdel szomszédos he-

lyeni telepeiben, s azon vidékeknek a székelyföld vidékeivel összhangzatos éghajlati viszonyaiban keressük; ide járulván még a történelmi emlékezetek is, mert hisz tudva van, hogy Moldvaoláhország a magyar királyok s nemzeti fejedelmek alatt több korszakokon át a magyar királysághoz feudális viszonyban állott míg az osman hatalom meg nem nyirbálta merész foglalásai által ősbiró-dalmunkat, s azt addigi európai nagyhatalmi állásából a mostani alárendelt helyzetbe rendre el nem süllyesztette. Habár ama korszakokban is fentarták ama tartományok országos állásukat s hospodarjaikat, de a birtoklásban az összetartozás vonzalmala létezett. Nem idegen állam választó falai állottak népünk és népek között, fejedelmek mint Péter, Mihály s más hospodárok birtok uradalmakat közvetlen hazánkban, s a mi polgáraink birtoklása szintén kihatott az Al-Duna vidékeire; egy szóval nem voltunk idegenek egymástól, s így ezen kiköltözködés, a mely mostan oly megdöbbentő mérvet vett, történelmi előzményekben is birja magyarázatát.

Fontosabb tehát csak az, hogy miért vett ezen kivándorlás mostan nagyobb mérvet, s hol kereshetni annak okát? Ha így okait jól és helyesen kutadjuk, feltaláljuk annak módját is, miáltal lehetne hatni ezen nagymérvű kivándorlás akadályozására.

A kivándorlás okánál éghajlati, társadalmi és politikai viszonyokat hoznánk fel. Az éghajlati viszonyokat már érintők, jövő cikkünkben szólunk a társadalmi okokról.

Az orvos gyógyszerészi nyugdíj-intézet.

Orvosi és gyógyszerészi szaklapjaink legújabb időben sokat foglalkoznak azon, már a két utolsó magyar orvosok s természetvizsgálók gyűlésein felállítandóak határozott orvos gyógyszerészi nyugdíj-intézet, annak bizottságilag kidolgozott alapszabályi tervezetének ismeretével. Habár e lap t. olvasóinak nagyobb része nem orvos, nem gyógyszerész, tehát közvetlen nem lehet azon oly annyira jótékony intézet részesse: mindazon által nem leendő felesleges, ha rövid vázlatát közöljük ezen oly szép reményekkel kecsegtető intézetnek.

Boldog emléktű ország-orvos Stáhl Ignác karolá legelőször föl ezen a betegség, elagulás s a sors bármily csapásaitól sujtott orvos- és gyógyszerész ügyfelek, azok hátramaradt özvegyei és árváinak enyhítésére felállítandó nyugdíj-intézet eszméjét, melynek nem csak helyes de szükséges voltát átlátva a magyar orvosi kar elfogadta ország-orvos ez indítványát, s az ő aláírásával ellátott körleveleket küldve szét az országban, felszólítá az orvos- és gyógyszerészeket e tárgybani, annak idejében a közgyűlés elébe terjesztendő véleményük s s egyéni indítványaik megtételére.

Azonban ezen oly magasztos felebaráti eszme kivitele hájtörést szenvedett aktoron. 17 évi szünet után elvégre a gyógyászat szerkesztője, Poor Imre tanár, Stáhl indítványa alapján, nevezett lap 1863-ik évi 13-ik számában felszólítá orvos társait a segélyezés módjának tervezés képpen kidolgozására. Szavait és 1863-ik évi Pesten tartott nagy gyűlésen egy országos orvosi gyógyszerészi nyugdíj-intézet megalapítására tett indítványát, melyhez számosan járultak véleményükkel, siker követé, miután ugyanazon nagy gyűlés e tárgybani javaslat kidolgozására bizottságot nevezett ki, a haza jeles és buzgó orvosai közül, melynek a készitendő tervjavaslatot a jövő M.-Vásárhelyt tartandó gyűlésen kelle beadnia. E bizottság elnöke az ünneplést Sauer tanár volt, ki mindnyájunk fájdalomra az évi november havában meghalván, helyébe az érdekei által kitűnő Flor Ferencz, Pest városi volt főorvos lépett. Jegyzőül Déry I. r. választott.

E nyugdíj-intézeti bizottság feladatához hiven elkészíté az alapszabályi tervezetet, mely szaklapjainkban egész terjedelmében közöltetett. Az alapszabályi tervezetet a m.-vásárhelyi nagy gyűlés egyhangulag elfogadván, a további teendőket e bizottságnak adá át; minek következtében Flor Ferencz elnök a bizottság nevében felszólítá az orvos- és gyógyszerész ügyfeleket ez évi február hóban minden főorvosi hivatalhoz szétküldött iven a pártolás és részvételre, s ebbeli szándékuk folyó évi márt. 31-ig leendő megtételére.

Köztiszteltetben álló országos főorvosunk és kir. főkormányzó tanácsos Pataki Dániel is felszólított e tárgybani szíves közreműködésre, minek eszközölésére ő méltósága szét is küldé az ivenket

buzdító felszólítása kíséretében a megyei és főorvosi hivatalhoz.

Igy tehát a magyar orvosi- és gyógyszerész nyugdíj-intézet ügye egészen sajátjává vált azon résztvevőknek és pártolóknak, kik leendő aláírásuk által az alapítók 200-ra terjedő számába foglalva az intézet végleges létrejöttét magukévá teendik; s kiknek tisztje lesz az első alakító gyűlés megtartani, az alapszabályi javaslatot bővebb tárgyalás alávenni, azt módosítani és felsőbb helyre terjesztetni, végre az intézeti engedély kieszközölése végett a szükséges intézkedést megtenni.

Az alapszabály-javaslat azon pontjai, melyek az aláírókat érdeklik következők:

Az intézet kölcsönös biztosítási-egylet.

Tagjai pártolók és résztvevők.

Pártoló tag lehet mindenki, ki az intézetet adakozással vagy évenként fizetendő járulékkal segitendi.

Résztvevő tagok lehetnek Magyarországon, Erdélyben és a magyar koronához tartozó többi tartományokban lakó hivatalos s magán orvosok, sebészek, gyógyszerészek, és állatorvosok.

Mindegyik résztvevő tag az alapszabályok értelmében törtenendő fölvetelkor vagy későbbben 100, 200, 300 vagy 400, és több forintba menő évenkénti nyugdíjat biztosított magának, neje, gyermekei, illetőleg özvegye és árvái számára a megállapított fizetések teljesítése mellett, melyek nem léven az intézet nyereszkesedési vágyból alakult vállalat, sem kezelés nagy költséggel, e nyugdíj-intézetnél jóval kissébbek, mint bármely biztosító társulatnál. A fizetések fél évenként előre, vagy egyszer mindenkorra teljesíttetnek.

Hogy mily nagy ez intézet bődereje orvos gyógyszerész rendeltre, nem csak a mondottakból, de önként magából kitűnik, miért óhajtott volna, hogy minél többen sőt mindnyájan egyestülve, annak létrejöttét elősegítsük, sietessük! Vagynak ugyan ügyfeleink közt olyanok, kik kedvező anyagi viszonyaik által ott állanak vagy állandanak, hogy sem ők, sem hátrahagyottaik nem lesznek egy ily nyugdíjra utalva; azonban ez csak a csekélyebb szám! Különösen gyógyszerész ügytársaink közt, nagy a száma azoknak, kiket ez öntudat nem boldogít: nevezetesen gyógyszer. segéd ügyfeleink, kiknek semmi kilátásuk nincs önállóságra vergődhetni. Az orvos- és gyógyszerész állása az államban nagyon súlyos, mert állásuk biztosítására oly kevés eszköz nyújtatik, egészen a közpártolásra lévén fektetve. Míg a hivatalnok bizonyos napi órákban határozott éveken át tett szolgálat után nyugdíjt nyer, az orvos és gyógyszerész, kinek egyaránt éjjel-nappal a szenvedő emberiségért kell fáradoznia, nem egyszer életét, és vele családja jövőjét kockára tenie, öregségében és a sors véletlen csapásaiban csak arra van utalva, mit ön fáradsága és szorgalma által szerzett; mi jelen szűk anyagi körülmények közt, vajmi kevés lehet!!

Addig is, míg az igazságügy, s vele az orvos gyógyszerészi viszonyok rendezve lesznek, komoly kötelességünk a biztosító módot fölkarolni; orvos gyógyszerészi rendünk érdekében szólítjuk tehát föl ügytársainkat ez intézethez lépni, azt az ügy iránti buzgó pártolások által gyámolítani, mi által nem csak önmagukat, de hátramaradt özvegyeiket és árváikat a véletlen sorscsapásai által előre láthatlanul bekövetkezhető esetekben biztosíthatják.

A „Presse” a magyar ügyekről.

Röviden említettük volt a „Presse” egyik utóbbi cikkét, mely a magyar lapok figyelmét vonta magára, most érdekesnek véljük, azt kissé tüzetesebben ismertetni:

„Az alkotmány behozatalakor reméltük, írja a „Presse”, hogy ebben találjuk fel az eszközt az államjogi viszályok megszüntetésére, a pénzügyek rendezésére s a birodalom hatalmi állásának megszilárdítására. Ezen feladatokat a februári ministerium megoldatlanul hagyta. Az államjogi viszály tart ma is, kivérvén a kételti eredményt, melyet a kormány Erdélyben vívott ki. A pénzügyek éppen ugy nincsenek rendezve, mint bizonyos, hogy Austria helyzete a külföld irányában nincs biztosítva. Nyílt titok, hogy Austria kül- és belső ellenségei a belviszályokat veszik számításuk alapjául. Ennek veszélyességéről kétség nem lehet: azonban valamely őszintén szabadelvű politika (csak nem olyforma szabadelvű politikát ajánlana a vén „Presse” Austriának, mint a minő például a mexikói új trónt már veszélylyel fenyegeti? Szerk.) még képes volna a birodalom erejét helyreállítani.

Szomorú sors volna, nem élvezhetni a saját szabadságot, az egyleti jogot, esküdtisékeket stb.;

pedig ez nem történik meg addig, míg a birodalom többsége eddigi ellenszeglésében marad.

A szabadság érdekében kell ohajtaniunk a compromissum Magyarországgal; ilyenre jutni azonban az egyenes reichsrath-választások vagy az erdélyi példa, nem helyes eszközök. Erdélynek, különösen a románoknak belépése a reichsrathba, a mint mi értjük, a szabadság ügyének nem használ. Talán oly államférfi, a ki több macchiavellismussal bírna, mint Schmerling ur, azt tanácsolta volna a románoknak, hogy ne játszsák így egészen a rutben reichsrathok szerepét, s néha szavazzanak az oppositioval is, nehogy azt mondják, hogy a kisebb nemzetiségek csatlakozása nem egyéb, mint feltétlen ministeriálizmus.

Örvendünk az államminister ur loyálisának, melynek az lett következtése, hogy a reichsrath a felirati vita alkalmával maga hajtja végre azt a jobb utra térést, melyet a ministeriumnak ajánlott.

Kaiserfeld beszéde képezi már most a szabadelvű ellenzék programját a magyar kérdésben. Ezen beszéd megadja a birodalomnak, a mi a birodalomé, s Magyarországnak, a mi Magyarországa. Az igazságosság szelleme volt, a mi a szónok győzelmét indokolta.

Ha komolyan egyetértést akarunk előidézni Magyarországgal és Horvátországgal, első teendő, elhárítani az akadályokat. Erre nézve a legnagyobb baj, hogy Magyarországnak még mindig kételkednek az osztrák alkotmányosság belső erejében. Ezt csak szabadelvű törvények hozatala által lehet megcáfolni. Magyarország azon jogait, mikhez oly rendkívüli erővel ragaszkodik, csak úgy osztja meg velünk, ha mi előtte, mint az alkotmányosság tántoríthatlan hősei lépünk fel.

A „Presse“ végtelenül sajnálta, ha a horvát és magyar országgyűlés nem egyszerre tartatnék meg. A külön alkudozás politikája csak egy bírna értelemmel, ha bizonyos volna, hogy Horvátország elküldi követeit a reichsrathba. (Itt megint a logikátlan „Presse“ beszélt.) Ha Zágrábban a reichsrathválasztás nem történik meg, még csak akkor lesz a vizsály feneketlen, s a kiegyenlítés műve évekre halasztatik el. A prágai „Politik“ által hozott programot ugyan az illetők már elutasították maguktól, de azért, ha Mazurancics urat nem tartjuk is deákistának, sőt cum grano salis inkább Schmerling ur hű követőjéhez tartozik, még sem hiszünk, hogy Zágrábban minden oly simán fogja lefolyni, mint Bécsben vélik. Még akkor is, ha Horvátországnak (az arad-szebeni vonal példájára) a zimony fiúmei vasutat igénylik, nem bizonyos a csatlakozás; de ha mégis megötrénnék: még nem oldaná meg a magyar kérdést, ha a nyolcz horvát reichsrath ur elfoglalná helyét a követek házában.

Ilyesmi csak annál nagyobb elkeseredettséget idézne elő.

Tekintsünk Magyarországra felé. Ott a februári patens éppen úgy nem bír népszerűséggel, mint Schmerling ur maga, vagy az udv. kancellár. Ha tehát áll az, mit félhivatalosan mondanak, miszerint a kormány saját organumai által tevékeny befolyást gyakorland a választásokra: hol találand oly emberek, melyek a februári patens mellett nyilatkoznak? a szláv, szerb, vagy román töredékeknél? Ez esetben Dobrzensky ur, valóban elmondhatná még azon beszédet, melyet 1861-ben akart tartani, s a melyet később, mint röpiratot kiadott. Ezen beszédből azonban a „Presse“ több hajlamot olvasott ki valamely nagy szláv birodalomhoz, mint a tiszta s mindent megfűtő eljárás. De utóbbra is azon elemek csak csekély töredékét hozhatnánk be a magyar képviselőházba. Több reményük lehet az 1847-seknek, s a határozati párt sem marad el, ha kisebb is lesz, mint 1861. volt. Deák pártja ily elemek közé szorítva nem hagyandja el passiv politikáját, főleg, ha a kormány részéről bizalmat ébresztő programmal sem kínáltatik meg.

Ugy rajzoljuk a magyar állapotokat, a mint azok előttünk mutatkoznak. A megoldás nem következhetik be a ministerium által követett úton, hanem egyedül a más utra térés által. Kívánjuk a magyar és horvát országgyűlés egyszerre való összehívását, s hogy a kormány világosan jelentse ki, miszerint megengedi a legteljesebb szabadságot a vélemények kifejezésére.

A mi a befolyást a választásokra illeti, elégedjék meg a kormány, ha oly követeket kaphat, a kik legalább elvileg elfogadják az (oct. és febr.) octroyálásokat. Ezekből lehet aztán közvetítő pártot alkotni: míg most olyanok az állapotok, hogy Deák urnak módja lesz ismét a Lustkandl-féle elméleteket megcáfolni, de a kiegyenlítés érdekében gyakorlati eredményhez nem juthat. A szükség parancsolta eszközökhöz csak akkor kellend nyulni, ha Magyarország e feléje nyújtott baráti kezét visszautasítaná.

Hazai intézetek

51. szin. vál. 865.

Ideai január 25-én 25-865 sz. a. a szinbázi választmány értesítette a t. cz. közönséget, hogy az ujonnan berendezendő szinbázban a családi joggal még nem foglalt párhelyeket családi joggal engedményezendi és az ebbeli jelentkezésre határidőtől f. évi martius utolsó napját tűzte ki; miután ezen határidő vége felé közelg, és különben is a megkezdendő építés tekintetéből a szinbázi választmány-nak a kitűzött határidőben tudomással kell bírnia

riison el. Ezért van, hogy nagy tábornokok a csatamezőn kívül, gyakorta nem nagyobb emberek, mint a gépész, ha műhelyétől elvonult. A társalkodásban gyakorta unalmasok. Mely és finom észlelődések felfogására nem képesek. Tudjuk azonban, hogy fényes kivételek vannak. Ilyen volt Cäsar, a ki korának legnagyobb katonája és egyszersmind legmélyebb belátású államférfia vala, holott az ékesen szólásban és irodalomban szinte mindazokat felülmulta, a kik magokat kizárólag e foglalkozásokra szentelték. Hanem az ilyen esetek ritkák. A Napoleon legyőzője, a waterlooi hős, kétségkívül nagy hadi tehetségekkel bír; de nem vesszük észre, hogy bár legbüzsőbb bámuló is helyet követelnének számára a szellemek legfelsőbb osztályában. *) Nézetünk igazolására nem akarunk olyan emberekhez szállani le, mint Nelson, a ki nagy volt a hajó fűdélzetén, de le volt aljasodva otromba vétek által, s a ki maga sem tartott soha igényt szellemi műveltségre. A szellemi tehetség és lángész szempontjából az ilyen emberek és Milton, Bacon avagy Shakespeare közt egybehasonlítást állítani fel, csaknem meggyalázása e híres neveknek. Ki gondolhat ezekre az igazán nagy szellemekre; lelkeiknek az égen és földön keresztül harangolásra; az emberi lélekbe való mély belátásra; új és világgyújtó gondolatesportozatukra; arra a szellemi erőre, melynél fogva a természet és élet által gondolatvilágunk földterítésére nyújtott temérdek anyagot felöltették, s fűződjök szolgálatába bevonták; ki gondolhat a legfőbb szépség és nagyság amaz alakjaira, melyeket teremtettek, vagy is inkább a melyek saját szellemeik kifolyásai valának; a nyugodt bölcseségre és az eleven képzelő erőre, melyet egybekötöttek; a hatalomnak arra a hangjáról, a melylyel, „ámbrá meghaltak, de mégis beszélnék“, s mind a két féltéken értelmet, érzelmet és szellemet keltenek; ki gondolhat az ilyen férfiakra úgy, hogy ne érezze nagyon is alárendelt állását velök szembe mélt a legtehetségesebb hadfiak is, a kinek gondolkozása elemeit anyagi erők és anyagi akadályok teszik, s a kinek foglalkozása abból áll, hogy legalsó osztályát hozza kapcsolatba és vonatkoztatja azoknak a tárgyaknak, melyekre egy hatalmas szellem a maga munkásságát fordíthatja.

De térjünk vissza Napoleonhoz. Fényes győzelmek Olaszországban villámsebességgel terjesztették el a nevét az egész mivelt világon ke-

*) Az értekezés nagyérdemű, s kiváltképpen igazság-szerető írója, a waterlooi hőst is később, összes műveireh irt bevezető észrevételeinek a végén, némileg a kivételek közé számítja.

Fordító.

arról, hogy hány új családi páholy jog engedményezendő: szükségesnek találta a szinbázi választmány a t. cz. házai közönséget ezen határidőre újból is figyelmeztetni, mivel ennek elteltével a páholyoknak a jelentkezettek közötti kiosztása megtörténvén, a későbbi jelentkezések vagy éppen nem, vagy legalább nem úgy vétethetnek tekintetbe, mint azt az illetők kívánák.

Az erdélyi orsz. nemzeti szinbázi választmány-nak Kolozsvárt, 1865 mart. 11-én tartott üléséből. Kiadta

Groisz Nándor

szinb. vál. jegyző.

44. szinb. vál. 1865.

Az erdélyi országos nemzeti szinbázi választmány közbírré teszi, hogy az ideai január 25, és 27-én 865 sz. a. kiadott felhívása folytán a szinbázi alapba eddig következő összegek folytak be: Dietrich Sámuel ur fizetett urbéri papirosban 1865. január 1 napjától folyó szelvényekkel ellátva 100 frt. Átkoncz János ur hasonló kötvényekben 200 „ Kulisseki János ur hasonló kötvényekben 200 „ Kozma László ur hasonló kötvényben 50 „ Együtt 550 „

Ugyancsak a 28. 865 számmal felhívás nyomán aláírtak 10 évi részvényt Heves Gábor, Szombathelyi Gusztáv, Filep Sámuel és Bokros Ádám urak, mindenik egy részvényt.

Mely ajánlatokért köszönetet mond a szinbázi választmány.

Kolozsvárt, 1865 martius 11-én.

Groisz Nándor

szinb. vál. jegyző.

Különfélék.

— (Necrológ.) Széki gróf Teleki Károly maga, neje gr. Mikó Mária, gyermekük Imre; testvérei: széki gróf Teleki Lajos és Domokos, egy szintén minden rokonok nevében mély keserűséggel tudatja, hogy forrón s eretett édes anyjok, az illetőknek napja, nagyanyja, rokona: Bethleni gróf Bethlen Eszter özvegy Széki gróf Teleki Lajosné néhány napig tartó súlyos forrálóz következtében f. hó 10-én reggeli 3 órakor megszűnt élni. Az idvezült élete 52 évre terjedt, ebből is 22 évet bánatos özvegységben töltött; sok keserű csapással voltak látogatva napjai, sokszor kellett keserű könnyekkel siratnia forrón szeretett kedveseinek véletlen elhunytát; de vallásos szíve vigasztalást és tiszta ártatlan lelke talált még örömet e földön megmaradt övéi körében. Midőn azt hívők, hogy annyi terhes szenvedés után végre részbe jutnak a vidám öregség derült napjai reménytelenül és

resztül. Szerencsétlenségre ezek öntötték belé azt a parancsoló és törvénytagadó szellemet is, ezek bátorították fel azokra a minden igaz ok nélkül való nyílt megtámadásokra is, a melyek a jövőndő pályájának irányát előre jelezték, a növekedő hatalmával lépést tartottak. Győzelmek útjában nem sokára olyan államokkal jött érintkezésbe, a melyek közül némelyek, mint Toscana és Velence elismerték volt a francia köztársaságot, míg mások, mint Párma és Modena szoros semlegességben tartották magukat. A nemzetek régi szabású törvényei, melyek alatt az ilyen államok különben menedéket találhattak volna, úgy látszik, hogy soha sem háborgatták az ifjú győzőnek lelkét. Nem elégedve meg azzal, hogy mindeniknek a semlegességét megsértette, elfoglalta Livornó kikötőjét, s ez által tönkre tette Toskanának egykoron virágzó kereskedését; s miután Párma és Toskanától terhes rácsokat baltott be, arra kényszerítette ezeket az államokat, hogy adják ki neki a legbecesebb festvényeket, szekérvárosai fő-fődiszeit, olyan tárgyakat, melyek eddigelé a legdühösebb háborúkban is illetetlen szentségek gyanánt tekintődtek. Beszélnek olykor azokról a jótéteményekről, melyekkel Napoleon Olaszhon iránt viseltetett.

Mi azonban hallottuk, hogy az ő nevéért éppen oly bosszankodással említk ott, mint itt. Az olasz nem tudja megbocsátani neki, hogy megfosztotta ezt az országot legnemesebb műremekeitől, legdrágább kincseitől és dicsőségeitől, a melyek azt az izlés és lángész embereinek bucsujáró helyivé tették vala, és a melyek annak büszkeségét a hódítás és megalázás közepette is fentartották és számára vigasztalást nyújtottak. Abból, hogy hatalmát szerencsése hajnalán ilyenképen használta föl, könnyen meg lehetett jövedülni, micsoda szerepet fogna ő játszani a közeledő zivatros napokban, midőn Franciaország és Európa kormánypálcájára szintugy kinalkozott a legelső erős kéznek, a mely azt megragadni elég merész lenne.

Olaszhon után Egyiptom leve színtere a Napoleon működésének; Egyiptom egy tartománya a nagy urnak, a kivel Franciaország csendes béke-ségben élt, és a ki az európai államok régtől fogva fenálló politikai viszonyánál fogva annak természetes szövetségese vala. Úgy látszik, hogy ez a hadjárat Napoleonnak magának volt a terve; indokai az életírója által nincsenek világosan kiderítve. Azonban mi nem kételkedünk, hogy az ő fő-célja a volt, hogy magát ismeretessé és híressé tegye. Olyan színteret választott, a hol mindennek szemei reá lehettek függesztve. Láttá, hogy az idő a bitorlásra Franciaországban még nem jött el. „A gyümölcs még nem volt megérve“,

bírtelen ragadtaték el azok kebeléről, kik a mily vigasztalhatlanok vesztésén, oly kegyetlennel ürzendik kedves emlékt. Hült tetemei f. hó 12-én déli 12 órakor b. királyutezai házatól, rövid ima után, fognak elindíttatni a sárpataki családi sirboltban korán elhunyt férje s kedves leánya tetemei mellé leendő elhelyezés végett. Kolozsvárt, marczius 10-én, 1865.

— A közelebbi számban tett előleges figyelemzetésünk kapcsolatában sietünk a helybeli unitárius leányiskola javára szedára u. m. március 15-dikére rendezett nagy ének- és zenészi Akademia programját egész teljességében közlé tenni.

Első szakasz. 1) Nyitány, Nabuccodonozor című dalműből Verditől, előadja a cs. királyi katonai zenekar.

2) „Az elkényeztetett férj.“ Tréfa egy felvonásban, francziából fordította s előadásában részt vesz Szerdahelyi Kálmán ur.

3) Változatok vadászskürré egy magyar dalműből, Erkel F.-től, előadja a cs. kir. katonai zenekar.

Második szakasz. 1) Oberon, nyitány Weber K. M.-ből. Előadják a helybeli bási zenekör tagjai.

2) Kettős dal, Belizár című dalműből, Donizettitől, éneklők: Fereneci Berta k. a. és Molnár Sándor ur.

3) Olaszhoz köszöntése Magyarhonhoz Suppe Ferencztől, két hegedűre, zongora kísérettel, előadják: Mátéfi Károly és Boér Gergely urak.

4) Népdal, éneklő Odry Lehel ur.

5) Sobri-dal, nagy ábránd zongorára Willmerstől, előadja Klein Frigyesné urnő.

6) Nagy karének Erzsébeth című dalműből Erkel F.-től, Stöger Béla ur vezénylete alatt, több műkedvelő urak és nők által.

Minél számosabb megjelenésre kérjük fel a tisztelt közönséget a nevelés nemes ügye és azon hitfelekezet érdekében, mely a szeretet kötelességét a hazán elkezdve minden közügy iránt minden kivétel nélkül buzgón szokta teljesíteni.

— Teke helységéből írják nekünk: Nagy-Ida helységében folyó hó 3-án egy közrendű román nőnek egyszerre négy gyermeke született, három fiú és egy leány; életben ugyan, de nem lévén eléggé kifejlődve, még azon a napon mind a négy meghalt.

— Egyszerre két öngyilkossági esetet hallunk, s közülük a nélkül, hogy jót állanánk érte. Az egyik egy fin gyermektől szól, ki phosforral vetett véget életének; a másik egy kis szolgáló leány, ki eltörvén az asszonya által reá bizott tejes

hogy az ő saját szavaival éljünk. A működésnek egy mezeje kellett nekie, a mely a világ bámuló szeméit reá vonja, és a honnan a kedvező pillanatban visszatérhessen, hogy vállaltait Franciaországban tovább folytassa. Egyszersmind valamely határozatlan és vakmerő reményt engedett támadni a szerencsétől már is elszédített lelkében, hogy netalán olyan hatást fogna gyakorolni a keletre, a mely kezeibe játszódhatna annak sorsát és iránytűt a királyi széklet adhatna nekie, mint a milyent Európa nyújthatna. Az ő eljárási módja Egyiptomban ugyanaz a törvénytelenséget, s mindennek, a mi az ő hatalmát korlátozhatná, ugyanaz a megvetésit tanusította, a melyet már megjegyeztünk. Egy esz-közt sem utasított vissza, ha csak eredményt ígér, bármilyen vétkes lett legyen is az. Nem volt elég neki, hogy a keresz elleni győzelmével dicsekedjék, avagy a mahomedán vallást valja: hanem isteni ihletést és Istentől lett megbízatást igényelt magának, s úgy akart, hogy a proféta hivatali rangját kösse hozzá a bűséhez. E vala kezdete azoknak a nagy gyarlóságoknak és hibáknak, melyekbe őt az önnagyás szelleme ejtette, a mely eddigi szerencséje és határtalan hízlekedés befolyása alatt már-már az örültségnek egy bizonyos nemivé fajult vala. Ő, maga szerint, teljesen beillett Mahomed méltó párjának. Az a nagyság, melyet magaföl képzelt, annyira elvakította, hogy elég balgatag volt feltolni isteni küldetése fölül való igényeit a törökre, a ki még inkább megvetette, mint a hogy utálta a francziát; és a később lett volna rabszolgának adni el magát a keresztényeknek, hogysem egy keresztény hitelhagyottat a Mahomed dicsősége osztályos társának ismerjen el. Nem volt elég Bonaparténak ezen a hadjáraton, hogy az Istent bántalmakkal illesse, s éppen oly dőre mint vakmerő vallástalanságot mutasson ki. Ugyanazzal a vakmerőséggel tapodta lábbal a legelső emberiség törvényeit (dictates). A jaffai készárlás közönségesen tudva van. Ezer kétszáz foglyot, vagy talán még többet, a kik magukat Napoleonnak megadták s a mint látszott kegyelmet is kaptak vala, két nap mulva kizohoztak az erődéből, felosztották apró csapatokra, s aztán egész hideg vérrel agyonlővöldözték, vagy ba a fegyver nem volt sikeres, szuronyal végeztek velök. Ez egy oly tett (outrage) volt, hogy még a hadi törvények és szokások előtt sem talál méltóságot, bármint embertelenek is azok. Ez egy orgyilkosnak és vadnak volt a ténye, s érdemes minden emberek átkára, a kik becsülik és fentartani szeretnék azokat a szelidítéseket, melyeket a keresztény vallás a nemzeti háborúk alkalmával követendő magatartásba behozott.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA.

ÉSZREVÉTELEK

Bonaparte Napoleon élete és jelleme felől.

Channing (olv. Csenning) E. W. után angolból.

(Folytatás.)

Azokról a szellemi erőkről beszélünk, melyeket a háboru hoz mozgásba. Ha szabad egy rövid kitérést csinálnunk, a mely mindamellett is egyenesen főtárgyunkra, t. i. a Napoleon méltánylására vonatkozik, meg akarjuk jegyezni, hogy a katonai tehetség, habár a legfelsőbb rangban is, messze távol áll attól, hogy az értelmi tehetségek között az első szerepet foglalja el. Ez a szellemnek alsóbb rendű alakjaihoz tartozik; mert semmi köze sincs a gondolkodásnak legfőbb és leggazdagabb tárgyaival. Megengedjük, hogy az oly szellem, mely egy terjedelmes országot egy pillanattal fel fog, s mintegy ösztönyszerűleg kiűsmeri azokat a pontokat, melyeket az egy sikeres hadjárat folytatására szolgálhat, átható és erőlyes szellem. A hadvezér, ki harezi erőit úgy rendezi, hogy egy az övének tulajdonított hatalomnak erőfeszítéseit megheiusítsa; a ki okosság, mesterség és leleményesség által a számok hiányát kipótolja; a ki ellenségeinek terveibe behatol, s a hadmiveletek roppant sokféleségeibe egységet, erélyt és eredményt lehel, és pedig oly esetlegességek és akadályok közepette, a melyeket semmiféle emberi bölcsesség előre nem láthat, kétségkívül nagy szellemi erőt nyilatkoztat. Mindazonáltal egy tábornoknak fűdolga abból áll, hogy anyagi erőt alkalmazzon, anyagi akadályokat hárítson el; anyagi segédeszközök és előnyök által segéljen magán; az anyagra folyjon be működésével; folyókat, sánczokat, hegyeket és emberi izmokat győzőn le, ezek pedig nem legfőbb tárgyai a szellemnek, sem nem kívánják meg a legfőbb rendű értelmet; a miért is semmi sem közönségesebb, mint e szakmában kitűnő férfiakat találni, kik egyébként a lélek legnemesebb tevéységeiben, a mély és előítélet nélkül való gondolkodásban, a képzelő tehet-ségben és izlésben, a lángelme műveiben való gyönyörködni tudásban, vagy pedig az emberi természet és társaság feletti óuálló és emelkedett nézetekben nagyon hátraállanak. Egy nagy tábornok tevékenysége nem felette sokat különbözik egy nagy gépésztől, a kinek foglalkozása az, hogy az anyagi erőknek új kapcsolatát állítsa elő, azokat új viszonyokhoz alkalmazza, s új akadályokat há-

Politikai hírek.

edényeket, a Szamosba ugrott, de kimenték onnét, azonban alig hagyták magára másodszor is megkísérté szándékát a miatta félelmében, hogy otthon szigorúan fognak vele bánni.

* A magyar kérdést, mint Bécsből írják, egy legközelebről tartott minisiteri értekezleten ismét tárgyalják.

* Schmerling ur csekély alkotmányosságát az ágostai „Allgemeine Ztg” azzal mentegeti, hogy az, nagyobb mértékben, megártana a (lajtántuli) népeknek, a minthogy a tulságos éleny is megöli az egeret. Aztán meg, ugymond, a keletre lakó népeket is (ugymint bennünket magyarokat és horvátokat) hozzá kell szoktatni apránként az alkotmányossághoz.

— A „Debatte” írja, hogy egy kancellariái konferentiában, hol gróf Pálffy helytartó is jelen volt, egy korlátnokasági rendelet miatt közte és gróf Zichy közt heves vita támadt, minek következménye lön, hogy mindkettő beadta lemondását.

* Pestről írják a „W.”-nek: Napoleon Julius Caesarjának magyar fordítására oly nagy számmal jelenkeznek az aláírók, hogy az első kiadás példányai csaknem egészen lefoglalvák már; épp ily hévvel kapdoszák el Deák F. államtudományi értekezését is, minek következtében mindkét munkából második kiadás van tervben.

* Egy sveicei lap szerint a Bécsben székelő sveiczi követ a lengyel internáltakra nézve a következő utasításokat vette: Csak oly utleveleket szabad láttomásozni, melyekben 1) Austria engedélyt ad a Fraueziországra vagy a Sveiczbá költözésre; 2) ha bizonyos, hogy nem csak a kintzásra, hanem a visszatérhetésre is szól; 3) ha bizonyos, hogy az utlevél birtokását súlyos büntetés fenyegeti, ha Lengyelországra visszatérni szándékoznék. Egyszersmind felszólítja a szövetség tanácsa a bajor kormányt, hogy 1) egyetlen lengyel menekültet se szállítson át a sveiczi határon, kinek nincs az osztrák kormánytól kiállított, s a sveiczi követ-től láttomásozott utlevele; 2) hogy azon lengyeleket, kik Franciaországra tartanak, ne Sveiczon, hanem Ulm- és Stuttgarton keresztül küldje Strassburgba.

* A lengyel menekültek közül kétségkívül azok sorsa legsiralmasabb, kik csonkán, bérnán s a harcából hozott sebekkel bolyongnak külföldön. A zürichi lengyel-komité tehát rokkantak házát szándékozik Sveiczbán építeni, s e célra adakozásokat gyűjt, melyek elfogadásával Baron M. párisi ügyvéd s a zürichi bankvezér „Schulthesse örökösök” vannak megbízva. Hogy csak e kettő, és nem több, oka, mivel a lengyelek javára kéregetés ugy is tömördek kalandor és iparlovag keuyékereseti módját képezi.

* Varsóban, mint a „Wanderer”-nek „hihető oldalról” közlik, arról beszélnek a katonai körök, hogy oda parancs érkezett, mely szerint Varsóban és Varsó körül aránytalanul nagy sereg-összpontosítás fogna történni. A parancs folytán a kellő rendelkezések a leggyorsabban meg is történtek, miután a csapatmozgalmak már folyamatosan vannak. E sereg rendeltetéséről semmi bizonyos nem hallatszik; a készülő ujencozással már azért sem akarják azt összeköttetésbe hozni, mivel a már együtt levő csapatok is elégségesek e célra. — Brunnov b. orosz követ és Bariatynski hg tábornagy most Londonban nagy diplomatiái tevékenységet fejtenek ki az orosz és angol udvarok közti bensőbb összeköttetés megújítására. Brunnov báró egyelőre visszalépne londoni állomásáról.

Sz. 6771.—VIII.

Jelentés.

Miután az ő császári királyi apostoli Felsége legfelsőbb parancsolata folytán végrehajtott, közhasznú czélokra szentelt nyolczadik nagy pénzsorsjáték, melyben a buzás 1864. január 9-én történt, már véglegesen be van fejezve; a cs. kir. sorsjátéki igazgatóság nem mulasztja el ezen sorsolás eredményét közzéadni juttatni. Ebből a tiszta bevétel összesen 243,406 forint 60 s 1/2 kr-ra ment osztr. értékben, s ő cs. kir. apostoli Felsége által ennek fele része Tirolban az örültek intézetére, továbbá Velenczében az elbocsátott női foglyok gyámlatására szolgáló intézetre, s esetleg ha ezen féljövdelemből telik, a bécsi Szent-Anna gyermek kórház, valamint a prágai Ferencz József gyermek kórházra; a másik fele része pedig a cs. k. katonatisztek s katonai hivatalnokok segélyhagyott leányai számára alapítandó segély-intézetre, valamint a felsőbb katonai nevelő-intézetek, és a katonai iskoláknál állítandó segélyalapítványokra — rendeltetett.

E vállalat ezen oly kedvező következménye csak a császári állam emberbarátias lakosságának élénk gyámlatása, s az ő cs. k. apostoli Felsége által legkegyelmesebben szándékoltt jótékony cél irányában részvétre való készsége által lett elérhető; a miért is a cs. k. sorsjátéki igazgatóság kötelezve érzi magát ezen eredménydús részvételért nyilvános köszönetét kijelenteni.

A császári királyi sorsjátéki igazgatóságnak a közhasznú s jótékony célú állam-sorsjátékokat kezelő osztályától.

Bécs, február 22-én 1865.

Schrank Frigyes,

cs. k. tanácsos igazgatási elnök.

Austria. Bécs, mart. 8. A „Wiener Abendpost” írja: „Több bécsi lap fejtegetésekbe bocsátkozik a „Morning Post”-ból vett azon távirati tudósítása fölött, hogy Oroszország, Bécsben azon kívánnal lépett fel, hogy Galicziában az ostromállapot tartassék fenn, míg Lengyelország bekebelezése végre nem hajtatik. Mint biztosan jelenthetjük, ily kívánnat itt elő nem terjesztetett, s ha ezen birról ítéljük meg az idézett angol lap egyéb tudósításait, akkor többi közleményeit is csak tendenciosus koholmányoknak tarthatjuk.”

Lemberg, mart. 6. Bissingen gróf ezredes vezénylete alatt tegnap a Steininger magyar ezred nyolcz százada érkezett ide, s ma már folytatják hadujokat Czernoviezba. Mára még több század ideérkezését várják két zászlóalj parancsnoksággal, melyek egy napi pihenés után szintén Bukovinába mennek.

Bécs, mart. 9. Az alsóház mai ülésében a kormány több vállalatnak adott kedvezmények igazolását terjeszti elő. Grocholski interpellatiót tesz a Galiczia hegyes vidékén uralgó inséget illetőleg; Schmerling válaszulja, hogy a szükséges utasítások már kiadattak. Alser külváros ker. törvényességének közleménye a Ryger követ ellen emelt becsületsértési vádra vonatkozólag, különös választmányhoz utasított. Giskra interpellatiójára a Galicziában levő ostromállapot iránt, Schmerling következőleg válaszol: a kormány ragaszkodik a felirati vita alkalmával előterjesztett nézetéhez, hogy az ostromállapot a végrehajtott hatalom rendszabálya, melynek igazolására a 13-dik §. szerint a kormány nem köteleztetik. A kormány egyébiránt elismeri, hogy itt hiány létezik a törvényhozásban, és az ostromállapot feletti törvény létrehozásához szívesen kezet nyújtand. Közli továbbá, hogy császár ő Felsége folyó hó 6-áról kelt legfelsőbb határozatával az ostromállapotot Galicziában jövő hó 18-ától kezdve megszünteti.

Berger 75 követársával törvényjavaslatot nyújtanak be az alaptörvény 13-dik §-ának akképeni módosítására, hogy ezen §. alapján létrehozott minden kormány-rendszabály érvényen kívül lépjen, ha csak birodalmi tanácsi jóváhagyást nem nyer.

Angolszág. London, mart. 4. A „Times” így nyilatkozik az észak-amerikai harc folyamáról: „A háboru negyedik évének végén olyan győzelmet aratott az észak, a mely nem egy fáradságos szenvedéseiről kárpótolja, s ösztönözni fogja, hogy a Dél megbódításához új erővel lásson. Charleston, a lázadás bűlöseje, a seccsio tüzhelye, a confederáltak valódi fővárosa, végre kénytelen lett magát az uszó fegyvereinek megadni, s most egy északi hadsereg hatalmában van. Ugy látszik, ezen esemény nem érte a délieket váratlanul, s a Richmondban megjelenő lapok hangja már előre gyaníttatá a bekövetkezendő catastrophát. Azt gondolhatta talán a Dél, hogy Charleston meg lehetett volna menteni a dél-carolinai nép felkelése által. De a következmény megmutatta, hogy az hamis föltevés volt, s a lázadás fővárosa épp oly könnyen elesett, mint New-Orleans és Savannah. Nem lehet elég nagyra tenni ezen győzelem befolyásának értékét. Mert habár az Észak talán nem igen nyer azáltal számos katonai előnyt, s ámbár az ostromzárólás most talán nem hatályosabb mint ezelőtt volt; azért még sem maradhat el ezen város bevételének roppant erkölcsi hatása a hadviselés folytatására nézve. Nem csak a háboru négy éve alatt, hanem az azt megelőzőt hosszú politikai harc alatt is mindenkor úgy tekintették az Észak lakosai Charlestont, mint a seccsionista nézetek fővárosát. Charleston ellen törték az abolíció legbuzgóbb apostolai, s a négerök jogainak hirdetői ezen város ellen irányozták tüzes szónoklataikat. Végre a hadi szerencse kezükbe juttatá a győltt várost. Ezen harmadrangu város — mert csak is ilyennek tekinthető ugy angol, mint amerikai felfogások szerint — minden időben ugyanazonosított egy hatalmas politikai osztály nézeteivel és most legközelebb is egy nemzet ellenes felkelés sikerével.” — Azonban mindamellett, hogy oly nagy fontosságot tulajdonít a „Times” Charleston elesésének, mégis azt hiszi, hogy a Dél még nyakasan fogja a harcot folytatni.

Franciaország. Páris, mart. 5. Mexikoból nem a legkedvezőbb hírek érkeznek. A császár boszankodik a Csendes-Oceanon levő kis hajóhad-osztály parancsnokának Mazeros ellenadmiralnak eljárása felett, a ki csakugyan jóformán oka, hogy az a kisdél francia csapat megsemmisített. A san-pedroi eset magában véve még nem volna valami nagy fontosságu, hanem attól félnek, hogy káros erkölcsi befolyása lesz. Juarez hadseregének létezését határozottan tagadták, s most ime ugyan-csak behízyolt annak létezése. — A minisiter az amerikai uni diadalmai következtében nem jót kezdnek gyanítani, s tegnap a minisiteriumban a csapatok visszahívásáról is mertek szót emelni. De a császár e miatt haragra gerjedt, s azt mondá, hogy: „a csapatok visszavonására mindaddig gondolni sem lehet, a míg a francia zászló becsülete forog kérdésben!” Ez alatt pedig a császár az újból felállított mexikói császárság megszilárdítását érti. Vereség lenne ugyan, ha Franciaország olyan hamar összedölni engedné mivét, miután a mexikói expedíció oly sok pénzbe és vérbe került. Azon-

ban a legtöbb francia inkább ezen vereséget tűrné el, mint egy újabb mexikói expedíció terheit. E tárgyban a minisiter a közvéleményt képviselik.

Charleston elesése a párisi lapokban főhelyet foglal. A „Debats” a déli confederatiót egy vitéz de súlyos sebekben szenvedő katonához hasonlítja, a kit a még szabad karjába forduló legközelebbi golyó menthetetlenül le fog teríteni. Még egy Lee által netalán nyerendő nagy csata sem menthetné már meg a déli szövetséget, legfőkébb is az Északot terbelné az még buzamosabb áldozatokkal. Ugy látszik, most már éppugy nem kételkednek a Dél barátai, mint az Északi a felett, hogy Richmond elesése, mint ezen dráma utolsó felvonásának kezdete, már közel van. „Azon nap, mond a „Temps”, midőn Lee Richmوندot oda hagyja, s a zürzavárban a kormány és a congressus magával viendi, a felbomlás és menthetetlen bukás napja fog lenni.”

Németország. A berlini „Publicist”, mely néha sugalmaztatni szokott, egy cikket közöl, a melyben kimondatik: hogy ezután mindaddig nem lehet szó Ausztriának Németországhoz tartozásáról, míg az Ausztrián kívüli Németország a legszorosabban össze nem kötött Poroszországgal. „Ha ezen összeköttetés megtörtént, nem lehet mindenütt szövetségi biztosítékról, minthogy Németországban szükséges föltétel a szövetség fenállására nézve a kis államok fentartása, a melyek megsemmisítésével a szövetség magától feloszlik. A Német-szövetség feloszlása és a német egységes állam helyreállítása után alkalmasint nagyon élénken fog nyilatkozni mind Németországban, mind Ausztriában: a császári állam összeköttetése Németországgal. Sőt az sem lehetetlen, hogy Németország a távol jövőben átveszi Törökország örökségét, a Duna és Rajna torkolatai felett uralkodik, s Strassburgban és Varsóban a fekete vörös-arany színi zászló fog lengeni; legalább ma a német universalis monarchia eszméje nagyobb jogosultsággal bír, mint a francia.

Belgium. Brüssel, mart. 6. A belga-mexikói expedícióról hivatalos jelentések érkeztek a hadügyminisiteriumhoz, de fájdalom, közzé nem tették, a mi annál sajnosabbnak látszik, minthogy belga katonáktól érkezett magán tudósítások nem a legürvendesebb színekkel rajzolják ottani állapotukat. Még a fővárosi lakosság is gyűlölettel viseltetik az idegen zsoldosok iránt, annyira, hogy az idegen légibőlbelik nem igen mehetnek életveszély nélkül a város belsejébe, vagy magános helyekre. Ha megkapják az orgyilkost, rendesen hasonló mértékkel fizetnek neki rügtön; ámde nem mindenkor tudják megkapni.

Dunafejedelemségek. Bukarest, mart. 4. A február 5-én kegyvesztetten elbocsátott minisiterelnök már kibékült a herczeggel. Pár nap előtt bizalmas kihallgatáson fogadván őt Kuza, több óráig értekezett vele, mely után jó kedvvel távozott Cogolniceano a palotából. Az államcsíny-minisiternek Párisba költözéséről szó sincs többé, itt fog ő maradni s bevárja a maga idejét. Ellenben a Bosiano-minisiterium szilárdabb állást foglal, mint kezdetben feltették volna róla, s nem igen látszik, mintha az csak átmeneti minisiterium volna; a fejedelem legalább minden alkalommal dicserőleg szól róla. — Kuza herczeg konstantinápolyi képviselőjének, Negrinek meghagyott, hogy a magas portának és a biztosító hatalmak képviselőinek tegyen előterjesztéseket a consuli-bíróságoknak egészben vagy legalább részbeni megszüntetése iránt, s hogy előterjesztését az új, kijavított büntető-törvényekre hivatkozással támogassa. Hogy az ország jogviszonyai és törvényei tetemesen javultak, az tagadhatatlan.

Amerika. New-York, febr. 22. A lázadás egyik főhelye Charleston elesett. A confederáltak 17-én kezdtek a várból kitakarodni; két pancélhajót a légbe röpítettek, több hajót elpusztítottak, a gyspot rakétákat és a fegyvertáratok fölétették s az ágyukat beszűgítették s állítólag 14,000 főnyi erővel észak felé vonultak. Az unionista hajóhadról 18-án reggel két nagy felrobbanást vettek észre; az égő lűszkók magasan repültek a levegőbe. Hogy a várat elhagyták, észrevehető volt a Montrie erődből; a szövetségi csapatok egy része azonnal derglyekre ülve St. James szigetről átkelt s ellenzés nélkül birtokába vette a várost. Schimmelpfening tábornok nyomult első a városba, melynek most parancsnoka; nem sokára követték Gilmore tábornok és Dahlgreen tengeragy. Mackbeth déli őrnagy reggel 9 órakor adta át Schimmelpfeningnek a várat. A városban nyomor és pusztulás uralgott; a felső rész lángokban állott, az alsó különben is alig volt lakható. A wilmingtoni vasút mentén egy rak-tár fölrobbanása több száz polgárt megölt és megsebesített. A lángoknak számt 6000 bál gypotnak csak 1/3-a menthető meg talán. A lakosok helyzete borzasztó volt; élelem hiánya ellen panaszkodtak, s az utóbbi időben a helyőrség durvasága ellen. Több száz katona az elvonulás alatt elrejtőzött, s mint hadi foglyok megadták magukat a győzőknek. A feketék tömegesen nyomultak a bevonuló szabadítók elé s munkára ajánlkoztak, sokan fegyvert is kértek, hogy volt uraik ellen harcolhassanak. A gazdagabb lakosok már hetek előtt elhagyták a várost, csak a szegényebbek maradtak benne. Gilmore tk a bár beszűggett, de azért jó karban levő elfoglalt ágyuk számát 200-ra teszi, a lűszerből is még tetemes mennyiséget meg lehetett menteni. Az ellenség visszavonulását — szerinte — az északi

csapatoknak Balls-Bayból Edisto felé nyomulásuk okozta. Mondják, Beauregard azért rendelte el a kitritést, hogy csapatait összpontosítván, Shermannal megütközhesék. Sherman ezalatt Columbiától 30 mérföldnyire nyomult előre északra, előőrsei 19-én Winnisboroughnál állottak, Beauregard Charlotte felé vonult vissza. A csapatok létszámát különbözőknek írják. Egy északi levelező szerint Sherman 100,000 emberrel indult meg Savannahból, ideszámítva 16 ezer lovas és 10 ezer négert, kik Port Royalban maradtak; Beauregardnak ellenben nincs több 35 ezer emberénél, ha Hood 10,000 emberével hozzáérkezett, más 5000-et nyerne Wilmington kitritésével Lee, kiknek magának is csak 35,000 embere van Richmond körül, nem küldhet segélyt Beauregardnak. A „Richmond Examiner” szerint csak 40 ezer embere volna Shermannek. Wilmington bevételére fontos előtény az Anderson erőd esete. Porter 17-én újra megkezdte az ágyuzást, 18-án roham volt, de visszaveretett, a következő roham azonban sikerült. Shofield 19-én az erődbe vonult, az ágyukat a legjobb állapotban találta; az őrség Wilmingtonba húzódott. Shofield két toronyhajóval nyomonban járt, s e szerint Wilmington eleste is minden órában várható. Richmond hírek szerint Grant hadának nagyobb részét a James folyam északi partján akarja elhelyezni. Noha Lee csaknem diadal-biztos napiparancsot adott ki, északon senki sem hiszi, hogy állását megvéddesse.

A „Herald” ugy hiszi, hogy Charleston elesét Richmond kitritése követendi. Magas állású déli hivatalnokok állítják, hogy ez nem csak el van határozva, de már foganatba is vétetett. Lee Lynckburgba vonulva vissza, hol összeszedve minden erejét, kétségbeesett kísérletet tenné az ellenséges vonal áttörésére. Azalatt azonban az északiak lovas-sága már fenyegeti Lynckburgot. A „Tribune” is azt mondja, hogy Lee már egy hónapig sem tart-hatja magát Richmondnál, hanem földadva a várost, vagy Grantot kellend megtámadnia vagy Lynckburgba visszavonulnia.

Ujabb. Bécs, mart. 9. A kormány a Vrints-féle javaslat elfogadását nem kívánja kabinetkérdéssé tenni; a budget-tanácsokmány további folyamától van az föltételezve, ez szolgáltathat komolyabb összeütközésre alkalmat. — Austria válasza az utóbbi porosz sürgönyre véglegesnek tekintendő, s az együtt birtoklás határozott fentartása szellemében van szerkesztve.

— Páris, mart. 9. Rómából jelentik, hogy a jubilaumot hirdető falragaszokat a templomajtókról letépték. Darboy érsek pástorlevelének olasz fordítását Rómában elfiltották. Mártius 17-re a pápa titkos consistoriumot hívott egybe. A decentralisatióra vonatkozó törvényjavaslatot valószínűleg elvetik a törvényhozó gyűlésben, s módosítását fogják kívánni.

— Newyork, febr. 25. Wilmington be van véve. Beauregard hátrál Sherman sargei előtt.

— Berlin, mart. 10. A „N. Pr. Ztg” szerint, az osztrák válasz további alkudozások kiindulási pontjául fog használtatni, még pedig oly értelemben, hogy az eddigi ideiglen a herczegségekben fentartassék, s más ideiglenes kormány behelyezése mellőztessék.

— Konstantinápoly, mart. 4. A török-persa határok megerősítése végett, mérnökökből álló bizottmány neveztetett ki. A Syriában kitört felkelésről szárnyaló hírek alaptalanok. Suchumkaleből jelentik, hogy Abchasia örökös fejedelme Mihad bey elfogattott s Pétervárra vitetett.

— Athen, nov. 4. Az oppositio Sponeck gróf eltávolítását sürgeti. A nagyhatalmaknak a görög államadosságra vonatkozó jegyzéke nagy levertséget okozott.

— Sz-Pétervár, mart. 10. A „Morning Post”-nak jelentését, mely szerint Oroszország a nyugati hatalmakkal s Ausztriával alkudozásokba ereszkedett volna Lengyelország felett, az összes lapok, mint teljesen alaptalan, dementirozzák.

— Berlin, mart. 11. A „Zeidler Corr.” írja: Austria, mely előbb a mellett volt, hogy a herczegségekben legyen vége az ideiglenes kormányzatnak; utóbbik sürgönyében annak fenmaradását szükségesessé tette. A közép államok, melyek a porosz politikának ellene szegülendők voltak, Austria magatartásával nincsenek megelégedve.

— Páris, mart. 10. A „Constitutionnel” a Duruy és társai közötti viszályt ki-egyenliteni törekszik. Duruy leköszönését nem fogadta el a császár. A decentralisatiós törvényt nehezen fogadja el a kamara, mert a főnökök hatalmát gyarapítja a nélkül, hogy a községeknek nagyobb önállóságot adna. Magnan marchall felelve a Boissy marquis által nyitvánított aggodalmakra, a senatusban nagy tetszés mellett kijelenté, hogy ha a császár meghalna, az államtestületek és hadsereg a császári hg köré gyülekezve, atyja utódául kikiáltanak.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE márczius. 11-kén 1865.

Államadósság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5%-es nemzeti kölcsön 100 frtos	78 60	79 60	Osztrák Lloyd	90 50	91 50
5%-es metalliques 100 " "	71 80	72 60	Dunagőzhajózási	95 50	96 " "
4 1/2%-es 100 " "	64 " "	64 25	Államvaspálya	113 25	113 75
1839-dik évi teljes 100 " "	162 " "	163 25	Lomb.-velencei	105 frtos	110 50
1839-dik " ötödész. 100 " "	157 " "	157 50			
1854-dik " teljes 100 " "	88 " "	88 57			
1860-dik " teljes 100 " "	93 55	94 70			
1860-dik " ötödész. 100 " "	96 80	97 " "			
Záloglevelek.					
Nemzeti bank 10 éves 5% 102 " "	102 25		Hitelintézet	200 frtos	183 80
" kisors. ezüst. 5% 92 75	93 25		Bankrészevény	" "	800 " "
" oszt. é. 5% 88 50	88 60		Alsó-ausztr. esc.-bank	500 frtos	590 " "
Gall. hit. int. osztr. ért. 4% 71 50	72 50		Lloyd	500 " "	500 " "
Magyar földhitelintézet 5 1/2% 80 " "	82 " "		Dunagőzhajózási	500 " "	469 " "
" 10 év. jöv. jegy 6% 100 " "			Pesti lánchíd	500 " "	370 " "
Földterhermentesítési köte-					
lezvények.					
5%-es magyarországi 100 frtos	74 50	75 50	Északi vasút	1000 " "	1845 " "
" erdélyi 100 " "	71 50	72 25	Állam	500 " "	202 10
" horvát 100 " "	74 75	76 25	Déli	200 " "	248 " "
Sorsjegyek.					
Hitelintézet 100 frtos	187 40	128 25	Nyugati	200 " "	137 25
Dunagőzhajózási 100 " "	86 " "	86 50	Tiszai	200 " "	147 " "
Triest 100 " "	114 50	112 " "			
Esztérházy herceg 40 " "	114 50	113 " "			
Salm 40 " "	31 " "	31 50			
Pálffy 40 " "	29 75	30 25			
Clary 40 " "	27 " "	27 50			
St. Genois 40 " "	26 50	27 " "			
Budai 20 " "	17 75	18 25			
Windischgrätz 20 " "	19 50	20 " "			
Waldstein 20 " "	14 50	15 " "			
Keglevich 10 " "					

A t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szeben, Brassó, s Oláhországba naponként d. n. 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. n. 5 órakor.
Lengyelhon és Székelyföld felé, úgy Bukovina- és Moldvára
Csernovicz felé, valamint Választól, Dézsra, Nagy-Bánya- és Beszter-
terezére naponként esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N. Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, névszócint: Bécsből, Pestről, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N. Váradról naponként 2—3 óra tájban.
Szeben felől, Brassóból, M. Váasárhelyről, Abrudbányáról, Zalah-
náról, Temesvárról és Tordáról naponként reggeli 8—9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz. Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekérposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szebenbe és Brassóba stb. naponként d. n. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. n. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterezére, Dézsra naponként esteli 6 órakor.

A szekérposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponként d. n. 2—3 óra közt.
Szebenből s Brassóból naponként reggeli 8—9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterezéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsai indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezése után. — Szállítási díj 8 ft 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 ft 10 kr. N. Enyedig 4 ft 38 kr. K. Fejérvárig 6 ft 56 kr. Szászsebe-
sig 7 ft 35 kr. Szebenig 10 ft 40 kr. Brassóig 18 ft.
Brassóból N. Szebenbe kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N. Szebenből Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonalokon gyorskocsok is kaphatók minden időtájban.

Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka.

Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	Marhabús fontja.
Erdélyi					
piaczi árak:					
k r a j e z á r o k b a n .					
Beszterez febr. 28.	300—220	180	—	68	220
Brassó febr. 21.	334	188—170	200—172	102—96	274
Dézs " 28.	270—240	160—140	—	75—70	210—200
K. Fejérvár " 25.	320—300	166—146	—	130—130	160—160
M. Váasárhely márt. 2.	428—342	228—200	—	114	752
N. Enyedig " 2.	360—340	260—220	—	120—90	160—140
Szamosújvár " 6.	360—320	240—220	—	80—70	160—140
Szászváros " 7.	350—340	210—200	—	124—120	180—170
Sz. Régen " 2.	330—300	220—180	160—140	84—76	240—160
N. Szeben febr. 21.	347	233	—	133	240
Sz. Udvarhely " 28.	400	160	—	88	300
Torda " 25.	266—240	146—140	120—110	85—80	160—150

Gabonaár Kolozsvártt márt. 9-kén 1865.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 ft 36 kr. Eleggébúza 2 ft — kr. Rozs 1 ft 45
kr. Árpa — ft — kr. Zab — ft 72 kr. Török-búza 1 ft 30 kr.
Pityóka ft — kr. Marhabús ft 13 kr.

H I R D E T É S E K.

H I R D E T É S .

Miután az erdélyi magas korlátnokság f. hé 7-kén 854
szám alatt a kolozsvári

„VICTORIA”

tűzbiztosító társulatnak

alapszabályait és biztosítási feltételeit megerősíteni méltóz-
tatott, s a társulat az egész birodalomban leendő műkö-
désre engedélyt nyert; van szerencsése e társulat alapító
bizottmányának a t. részvényes urakat [alapító közgyűlésre
ezennel meghívni, a mely Kolozsvártt

1. hó márczius 28-kán

fog a társulat hivatali szállásán középütea 457 sz. tartani.
Távollevő részvényesek magukat szavazatképes rész-
vényesek által képviseltethetik, hanem ily képviselő saját
szavazatát ide számítva, tiz szavazatnál többet nem bírhat.
A felhatalmazottak kötelesek felhatalmazásaikat a gyű-
lés előtti napon a bizottmányi elnökségnél benyújtani.
Részvényesek és fölhatalmazottak, a közgyűlésen le-
endő megjelenhetősök végett, magukat a bizottmányi el-
nökségnél kiállítandó igazoló jegyek által igazolandják, a
melyek a tulajdonos nevét és állását, s a képviselendő
részvények számát tartalmazandják.

E határozmányok értelmében tudtul adatik a t. rész-
vényes uraknak, hogy igazoló jegyeiket a közgyűlés előtti
napon, az alapító bizottmánynál Kolozsvártt átvehetik.

Azon részvényesek, vagy a szabályok értelmében kép-
viselésre minősített egyének, a kik a közgyűlésen más
részvényeseket főgnak képviselni, fölkérnek, hogy föl-
hatalmazásaikat legfeljebb e hó 27-ig az alapító bizott-
mányhoz Kolozsvártt benyujtsák.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. A szabályok felolvasása;
2. A szabályszerű igazgatói közegek megválasztása.

Kolozsvártt, márczius 7-én, 1865.

A „VICTORIA” tűzbiztosító társulat alapító bizottmánya.

(275)

(18—24)

Nem kell többé csukamáj-olaj!

jód tartalmu reték-szörp

GRIMAUULT és TÁRSA, párisi gyógyszerészek, rue de la Feuillade 7. sz.
A párisi főköröda-orvosok bizonyítása szerint, a mely több egyetem mutavá-
nyában és kísérletében látható, e szörp legnagyobb sikerrel alkalmaztatik a csuka-
májolaj helyett, a melyet jóval felülmúlja. Gyógyít mellbetegségeket, skrofulát, vér-
virkót, a bőr halványaságát és zsibbadását, étvágy-bíányt, s vértisztítást által erősíti
a szervezetet. Szóval a legjobb tisztítószert. Soha sem fogja el a beleket s a gyom-
ort, mint a hamuszir és vasjod, s nagy sikerrel használtatik gyermekeknek is, a
kik mirigyben szenvednek. Dr. Cazenave a párisi St. Louis kórháztól különösen
ajánlja bőrbetegségeknél. Kapható az osztrákbírodalom minden nevezetesebb gyógy-
szertáiraiban.

Kolozsvártt: WOLFF J. gyógyszerésztárában kapható.

(47)

(10—10)

Alólírtnál többféle
fényképező gépek

a vétel ár feléért kaphatók.

Kolozsvártt

Veress Ferencz,
fényképész.

(80)

1/3

(1—)

DAUBITZ R. F.-féle

NÖVÉNY-LIQUEUR.

jóhatásának bizonyult ital gyenge emésztés, nyálkasság, hámorhoidális. sat.
bajokban, orvostani tekintélyek és számos bizonyítványok által minden oldal-
ról elismerve.

Orvosi ítélet.

Daubitz R. F. urnak növény-liqueur-jét kifünő segédszernek találtam
ideges háborgásoknál az altestben, s ebből folyó rüstelégésnél az alvégesator-
nának tartós székdugulással, elévült májbajoknál, puffadásoknál
és tartós aranyér-bajoknál, gyomorgyengeségnél, vérdugulás követ-
keztében.

Lipese, 10-ik augusztus 1865.

(P. H.)

Dr. SCHLESINGER, gyakorló orvos Lipésében.

Tekintetes úr!

Mintán nekem a Daubitz-féle növény-liqueur évült hámorhoidális baja-
imban igen jó szolgálatokat tesz, kérem nekem postai utánvételt mellett nyolcz
palaczkot e liqueurből küldeni, s maradok egész tisztelettel

Fröhlich János, cs. k. nyug. ezredes.

Valódi állapotban egyedül kaphatni főraktárnok Daubitz C. A-nál
Bécsben, Herrengasse, 6, valamint a jogosult raktárakban.

Egy palaczk ára 1 ft o. é.

Megjelent

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt sállala
minden könyvárusnál kapható

Az Általános POLGÁBITÖRVÉNYKÖNYV

III-dik füzele

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig meg-
jelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és uta-
sító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilbi HALLER KÁROLY,

a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és ke-
reskedelmijog, csöndrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az
igazságügyi elmél. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Egy füzet ára 1 ft 80 kr oszt. értékben.

TARTAROFF HERCEGNŐ vagy a CZÁRNŐ LEÁNYA.

Történeti regény két kötetben. Irta Mühlbach Luiza, fordította B.
Ára 2 forint.

E nemcsak történeti hűséggel, de folytonos érdekességgel írott mű egyik
legjelesbje a hazánkban is kedvesen ismert írónőnek. Minden sorából
az akkori orosz udvar hí tanulmányozása tűnik ki, s minden lapja — az
eleven irmodort nem is említve — a legfeszültebb kíváncsot gerjeszti fel,
míg az újan meg újan feltűnő eredeti alakok a legvalódiabb művelvet nyujt-
ják az olvasónak.

Tartalom.

Első kötet: Dolgorucki Natalie grófné. Münnich gróf. Oszttermann gróf. Az
összeesküvés éje. Meghíusult remények. Leopoldowna Anna kormányzó. A kegyencz-
nő. Erzsébet hercegnő. Összeesküvés. Az intés. A báljé. A rajz. Az összeesküvés
éje. Az ártatlanok álma. A jutalom napja. Büntetések. A czárnő udvara. Lapschkin
Eleonora. Az esküvő. Képek és jelenetek. A czárnő halála.

Második kötet: A varázskert. A levelek. A hal, mint diplomaiat veszeke-
dés tárgya. Hal vagy ellenség. Ganganelli pápa (XIV. Kelemen). A pápa szorakozás
órája. A halálítélet. Bernis bibornok ünnepele. A rügtönző. A búcsu. Egy hí áruló.
Orlov Alexis. Corilla. A szent alkuszok. Sic transit gloria mundi. A vápó. A betörés.
Cselszövények. Levél, mely halált hoz. Az orosz tiszt. A varakozás. Ól. Intés. Az
orosz hajóraj. Zárszó.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét
nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Fe-
rencz. Tizenkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Bock E. K. D-or. Az egészség négy könyve. A magyarnép szüksé-
geihez alkalmazva, számos fametszettel. I. kötet. Az egészséges ember
testi mivolta. II. kötet. A testi egészség fentartása. III. kötet. A beteg
test ápolása. IV. kötet. Az ember szaporodása. 4 kötet ára 5 ft.

A magyar korona országainak rövid földrajza, népiskolák s áta-
lában elemi osztályok használatára írta F. Szabó Sámuel tanár. III-
dik kiadás. Ára füzet 28 kr. Kemény kötésben térképpel 65 kr.

Általános kór és kórjelzést. Irta Balogh Kálmán orvostudor. 3 ft 50.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Ba-
lász. 6 kötet. Egy kötet ára 1 ft.
Vadrózsák, Székely Népköltési
Gyűjtemény. Szerkeszti Kríza
János I-ső kötet 2 ft 50 kr.
Uti rajzok. Két kötet. Irta Zom-
bori Gedő. Ára 2 ft.

(77)

(1—3)

Hásonárd alatt egy terjedel-
mes kert kényelmes lakással együtt kiadó.
Értekezhetni bel-farkasutczában 81 szám
alatt az emeletben.

(78)

(1—2)

Mindenféle valódi és friss Erfurti
kerti vetemény magvak érkeztek, és vi-
dékre is posta útján a legillendőbb árban
pontosan elküldetnek

SCHÜTZ KÁROLY,

kereskedésében.

Ugyanott valódi finom Tokaji-bor,
lívgeje 1 ft 60 krron található.

(79)

(1—4)

A városhoz legközelebb-eső Há-
zsongárdba eladó Gyümölcsös.

A Házsongárdba mindjárt az elején, az
alsó vagyis a legközelebbi és a most oly
ézszerű ki kövezet útján járva, hová
egy negyed óra alatt felstátni, és ez a
városhoz oly közel eső egyszersmind a
Házsongárdnak a legszebb, és legrege-
nyebb helyén fekszik, melynek helyén jó
íható víz forrás van, sok és jöltérő gyű-
mölcsfákkal ellátott, s csakis csupán gyű-
mölcsöt és füvet termő hely, az az merő-
ben gyümölcsös 8 fertály vagy is 2624 □
öl terjedelmű; egészben, vagy részben is
örökön eladó, vagy pedig az egész bir-
tok bérbe is kiadó. Értekezhetni feléle az
Tanács-ház hátul eső épületében lévő váro-
si adó pénztári hivatalnál.

(81)

(1—1)

Haszonbéri hirdetmény.

Katzkó helységének közbirtokossági
ital árulhatási joga folyó évi április
hó 4-én Dézsén tartandó közárverés út-
ján bárom egymásután következő évekre
haszonbérbe adatik. Áll a helység 230 báz-
ból, a kiadási feltételek Dézsén Belső-
Szo-nokmege tisztiségének megtekintetbél.

(56)

(3—3)

Vendégfogadó kiadás.

Károlyfejérvártt a piacon a
„NAPHOZ” címzett nagy vendég-
fogadó, több vendég szobákkal, jó istál-
lókkal, s nagy mulató kertel, ez évi Sz.
György napjától kezdve, három vagy több
évekre is kiadó. Értekezhetni ott helyt a
tulajdonosnővel, vagy Kolozsvártt, b. király-
utca 20 szám a. Sárdi Miklós jo-
gasszal.

(76)

(3—3)

O. Fenesen a méltóságos b. Wes-
selényi Parkas úr udvarában lévő Szesz-
gyár, az ott helyben és más öt helysége-
ben fenn álló koremasa joggal együtt
több évre haszonbérbe adandó; a fel-
tételk iránt értekezhetni Kolozsvártt-
a belkirály utcában 17 szám alatti házánál.

(75)

(3—3)

A vidéki tisztelt birtokos urakat ezen-
nel felszólítom, miszerint terményeiket, je-
lesen török-búzázt készpénz fizetés
mellett, bár mily nagy mennyiségben, hely-
beli szesgyáraimhoz szállítva rendes
piaczi áron megvásárolom.

Raktárainban jelenleg

14000 veder

rectificált szesz készlet található; kis-
sebb, nagyobb mennyiségben, hordóstól
vagy a nélkül venni szándékozóknak illő
ár mellett szolgálhatok.

SIGMOND ELEK.